

JURISPRUDENTIA
CANONICO-
CIVILIS,
^{SEU}
JUS CANONICUM
UNIVERSUM,

^{JUXTA}
V. LIBROS DECRETALIUM,
NOVA ET FACILI METHODO EXPLANATUM,
S. Congregationum decretis, S. Rotæ Romanæ decisionibus,
Summorumque Pontificum constitutionibûs roboratum,

^{NEC NON}
AMPLISSIMA TOTIUS JURIS CIVILIS PERITIA,
PRO THEORIA ET PRAXI LOCUPLETATUM,

^{IN GRATIAM FORUM,}
Qui in scholis & tribunalibus, tum Ecclesiasticis tum Sæcula-
ribus, versantur, aut studiô Juris utriusque delectantur,
^{JURIS PUBLICI FACTUM,}

^{ET}
IN TRES TOMOS DISTINCTUM,

Addito Tomo Quarto, totius Operis Supplemento;

*Unâ cum quadruplici Indice, quorum primus ab initio cujus-
libet tomi seriem & repertorium Titulorum Juris Canonici; secundus in fine
periochen rerum & verborum; tertius & quartus ordinem & sedem omnium
titulorum Institutionum Imperialium & Digestorum exhibet.*

AUTHORE

P. FRANCISCO SCHMIER,

Ord. S. Benedicti, ex Libero-Imperiali-Exempto Monasterio
Ottoburano, Juris Utriusque Doctore, Almæ & Archi-Episcopalis Uni-
versitatis Salisburgensis Rectore Magnifico, & Facultatis Juridicæ, nec non SS. Cano-
num Professore Emerito, Celsissimi ac Reverendissimi Archi-Episcopi & S. R. I. Principis Salis-
burgensis &c. &c. Consiliario Intitno, ad S. Joannem in Veldkirch Priore, Notario
Publico Apostolico, in Archivio Curie Romanæ Immatriculato.

TOMUS PRIMUS.

Complectens Librum Primum Decretalium.

EDITIO SECUNDA.

*Ex Libr. Bibliothecæ del Coll.
R. de la Comp. de
M. de Sals-
BURG*
Cum speciali Gratia & Privilegio Sacræ Cæsareæ Regiæque Catholicæ Majestatis &c. &c.

SALISBURGI,
Impensis & Literis JOANNIS JOSEPHI MAYR, Aulico-Academici Typographi p.m. Hæredum.
M. DCC. XXIX.

JURISPRUDENTIA
CANONICO-
CIVILIS,
SEU
JUS CANONICUM
UNIVERSUM,
IN
TRES TOMOS DISTINCTUM,
CUM
NOVISSIMO TOMO QUARTO,
SEU
SUPPLEMENTO TOTIUS OPERIS.

PRIVILEGIUM SACRÆ CÆSARÆ REGIÆQUE CATHOLICÆ MAJESTATIS.

CAROLUS *Sextus Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, &c. Rex, Archi-Dux Austriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Wirtembergæ, Comes Tyrolis &c.*

Agnoscinus & notum facimus tenore præsentium universis: Quòd, cùm Nobis Salisburgensis quondam Typographi & Bibliopolæ JOANNIS JOSEPHI MAYR hæredes humillimè exposuerint: se Jurisprudentiam Canonico-Civilem seu Jus Canonicum universum Patris FRANCISCI SCHMER, Ordinis S. Benedicti &c. tribus Tomis in folio, annexo quodam Supplemento, boni publici causâ, novo typò proximè edituros, Nobis demissimè supplicando, ut Cæsareum Nostrum Privilegium Impressorium, quod prædictus Mayr super hoc opere die vigesimâ quintâ Junii Annò millesimò septingentesimò decimò sextò impetraverat, sibi ad Decennium clementer prorogare dignaremur; Nos submissis pariter ac æquis eorum precibus benignè annuendum censuerimus, ac proinde omnibus & singulis Typographis, Bibliopolis, Bibliopegis, aliisque librariam negotiationem exercentibus firmiter inhibemus, ne quis prædictum librum unâ cum Supplemento simili, aut alio typò vel forma, modòve atque idiomate, neque per extractum, neque per compendium sive in toto, sive in parte, mutatisve titulis per Decennii decursum, in Sacro Romano Imperio, Regnisque Dominiis & Provinciis Nostris hæreditariis recudere vel aliò recudendum dare, alibique impressum apportare, vendere vel distrahere, clam vel palam citra voluntatem & expressum à præfati Mayr hæredibus in Scriptis obtentum consensum præsumat; Si quis verò Interdictum hoc Nostrum Cæsareum violare, aut transgredi ausus fuerit, eum non modò ejusmodi libris, perperam quippe recuis, & adductis à memoratis hæredibus, ubicunque, sive propria autoritate, sive Magistratûs auxiliò vendicandas, defacto privandum, sed & mulctâ insuper decem marcarum auri puri fisco, seu arario Nostro Cæsareo, & parti læsæ ex æquo pendenda, irremissibiliter decernimus puniendum: Dummodò tamen hujus privilegii nostri Cæsarei, ritèque factæ Censuræ tenor, pro publica notitia in fronte librorum impressus exhibeatur, & quinque exemplaria ad arcam nostram Cancellariam Imperialem Aulicam, sumptibus Impetrantium quam primùm transmittantur; Mandamus igitur omnibus & singulis Nostris, Sacrique Imperii, ac Regnorum, Dominiorum & Provinciarum Nostrarum hæreditariarum subditis & fidelibus dilectis, cujuscunque status, gradûs, ordinis, conditionis, dignitatis, aut præminentiae existant, tam Ecclesiasticis, quàm Sæcularibus, præsertim verò in Magistratu Constitutis, aliisque Jus & Justitiam administrantibus, ne privilegium hoc Nostrum quemquam temerè & impunè transgredi patiantur, quin potius Transgressores præscriptâ poenâ plecti, aliisque modis idoneis coerceri curent, quatenus & ipsi eandem mulctam evitare voluerint, Harum testimonio literarum manu Nostra subscriptarum, & Sigilli Nostri Cæsarei appensione munitarum, quæ dabantur Græci die vigesima quinta Junii Annò millesimò septingentesimò vigesimò octavò, Regnorum Nostrorum Romani decimo septimo, Hispanicorum vigesimo quinto, Hungarici & Bohemici verò decimo octavo.

CAROLUS
(L. S.)

Ut. Frid. Carol. Com. de Schönborn &c.
Ad Mandatum Sac. Cæs. Majestatis proprium
Joannes Josephus à Schnappauß &c.

TRACTATUS PRÆAMBULUS
DE
JURISPRUDENTIA
CANONICO-CIVILI.

Nulla in orbe literario Facultas est, quæ, priusquam ad arcanos recessus & intima penetralia concedat accessum, in vestibulo suos aut cultores aut alumnos paulisper non detineat, ut, tanquam hospites & peregrini, præambulo quòdam discursu de natura, indole, & prærogativis illius Facultatis edoceantur. Quem morem Jurisprudentia mea, Canonico-Civilis ad modum & mentem Jcti Caij in *l. facturus 1. ff. de O. J.* imitata, Lectores suos, antequam ad intimiora penetrent adita, parumper in limine detinet, quatenus illius habitum, genium, & dotes addiscant. Sit igitur

CAPUT I.

De Natura Jurisprudentiæ Canonico-Civilis.

Jurisprudentia neque tam singularis est, ut in quibusdam prædicatis cum aliis habitibus non communicet; neque tam vulgaris est, ut speciales sibi titulos non vendicat. Itaque naturam Jurisprudentiæ rimaturi, tam ea, quæ communia, quam illa, quæ sibi propria facit, discutiemus.

SECTIO I.

De Jurisprudentia in genere.

SUMMARIA.

1. & 2. Descriptio Jurisprudentiæ quoad vocem & rem. 3. & seqq. Docetur, & demonstratur, Jurisprudentiam esse scientiam. 8. & 9. Afferitur, & probatur, Jurisprudentiam recte compellari artem. 10. & seqq. Concluditur, & ostenditur, Jurisprudentiam neque intelligentiam neque sapientiam esse. 13. Jurisprudentia est practica. 14. Est una & completa scientia. 15.

Est nulli alteri subalternata. 16. Est naturæ aliæ habitus. 17. Describitur Jurisprudentia Naturalis. 18. Describitur Positiva. 19. Divina. 20. Et Humana. 21. & seqq. Doctrina de concursu Jurisprudentiæ Naturalis, & Positivæ declaratur. 24. & seqq. Exponitur Jurisprudentia Theoretica & Practica. 28. & seqq. Referuntur, & refutantur aliæ species.

§. I.

Quid sit Jurisprudentia?

Jurisprudentiam esse vocabulum, compositum ex *Jure* & *prudencia*, constat ex nomine. Et quia Jus quoad præsentem acceptiōnem.

nem nihil aliud est, quam Lex aut regula justæ operationis; prudentia verò est habitus cum recta ratione activus; consequitur, Jurispru-